

på orätta stafvar. Ahlqvist läser **stain**, utan tvifvel på grund af gissning. Liljegren, som har **stain**, har återgifvit inskriften efter Ahlqvist.¹

Om vi införa de ofvan anförda korrektionerna, får inskriften, återgifven med ljudskrift, följande utseende:

Ábiörn ræisti stæin þensi æftir — — — faður sinn (auk æftir) Vikar, bróður sinn.

Öfversättning: »Ábjörn reste denna sten efter — — — sin fader (och efter) Vikar, sin broder.»

Faderns namn, som stått öfverst på stenen, har varit utplånadt, förmodligen derigenom att stenen varit utsatt för tramp. Äfven andra delar af stenen hafva varit nötta, och särskildt hafva den yttre slingans ändar varit otydliga och icke kunnat uppfattas af teckningens upphofsman.

16. Gräsgårds kyrkogård.

Pl. X. Fig. 16.

Literatur: L. 1313. — B. 1058. — Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet nr 13, utskriften nr 32. — Frigelius, *Handskrifna samlingar* (se sid. 8). — Fahle Burman, *Triga Supplementorum ad Runographiam Scio Gothicam*, i *Nova acta regiae societatis scientiarum Upsaliensis*, 1792, p. 313, nr 56. — Ahlqvist, *Ölands Historia*, II, 2. s. 107.

I Gräsgård, den näst sydligaste socknen på Ölands östra sida, har funnits en runsten, som är afbildad hos Rhezelius, i Bautil och hos Frigelius. Enligt den förstnämnde bestod denna runsten af »röd mosten» (kalksten) samt var »satt till stätta i norra kyrkluckan med inskriften vänd mot söder». På samma ställe har stenen haft sin plats, då teckningen i Bautil togs.² Senare hade den förmodligen blifvit flyttad. Ty Frigelius uppgifver år 1753, att stenen satt inmurad »i Gräsgårds kyrkogårdsmur norr om kyrkan», och stenen var då ytterligare stympad. Under det att teckningarna hos Rhezelius och i Bautil, som öfverensstämma i afseende på stenens utseende, framvisa denne såsom stympad blott nedtill, framställer Frigelii teckning stenen som afstympad äfven till höger; omkring en tredjedel af stenens bredd hade blifvit borthuggen.

Vår fig. 16, pl. X, återgifver teckningen i Bautil. För stenen uppgifvas mycket olika mått hos Rhezelius och i Bautil. Enligt den förre hade stenen en höjd af 2 alnar 15 tum (1,56 m) och en bredd vid öfverkanten af 1 aln 21 tum (1,11 m), vid brottet nedtill af 1 aln 18 tum (1,04 m). Enligt skalan i Bautil voro dessa mått: 2 alnar (1,19 m), 1 aln 11 tum (0,86 m), 1 aln 8 tum (0,79 m). Antagligen äro måtten i Bautil de rigtiga. Frigelius har som vanligt icke uppgifvit något om storleken.

¹ Liljegrens läsning **brupr**, som blifvit åberopad af professor Bugge ATS X, s. 115, är förmodligen tryckfel, ty Ahlqvist, som är Liljegrens källa, har **bruthur** i öfverensstämmelse med Frigelii teckning.

² I Bautil (nr 1058) hänföres denna runsten felaktigt till Gärdslösa. Detta har föranlett, att Burman, hvars källa ytterst är Rhezelius (se ofvan s. 5), i sin afhandling *Triga supplementorum etc.* upptager inskriften såsom förbigången i Bautil. Ahlqvist anför II, 2, s. 107 inskriften efter Rhezelius såsom tillhörande Gräsgård, men II, 1 s. 231 efter Bautil såsom tillhörande Gärdslösa och har alltså icke observerat identiteten af B. 1058 och Rhezelius nr 32. Liljegren har observerat misstaget i Bautil.

Wifastr (el. *Wéfastr*) är nmt. i st. för acc. På en dylik oregelbundenhet har man icke sällan exempel i runinskrifterna, t. ex. L. 40, Dybeck fol. I nr 42 **at pialfr** i st. f. **at pialf**; Dybeck 8:o nr 72 **iftir krimulf matr ko[pan]** i st. f. **man ko[pan]**. Andra exempel anföras ATS, X, s. 410. — Mellan **Uifastr** och **stai[n]** kan svårigen hafva varit rum för flera ord än *æftir*.

Vi hafva transskriberat *Sighstenn*, *per* i öfverensstämmelse med de s. 12 f. uttryckta principerna. *Per* är här tonlöst på grund af det nära syntaktiska förhållandet till *bróðr*. Ifall Bautils teckning här är riktig, har detta förhållande funnit uttryck i skriften, derigenom att skiljetecknet är utelemnadt mellan **pir** och **bruþr**. För Bautils teckning talar att afståndet mellan **ᚱ** och **ᚷ** är mycket ringa. — Inskriftens **ristu** kan också hafva uttalats *ræstu* med förkortning af diftongen *æi* till *æ* framför konsonantgrupp. Vi hafva dock vid omskrifning med ljudskrift skrivit *ræistu*, enär *ræstu* otvifvelaktigt sällan förekommit.¹

17. Säby, Segerstads socken.

Pl. X. Fig. 17.

Literatur: L. 1312. — B. 1062. — Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet nr 15, utskriften nr 34. — Fable Burman, *Triga supplementorum ad Runographiam Sviogothicam*, nr 58.² — Ahlqvist, *Ölands Historia* II, 2, s. 91. — L. F. Wimmer, *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie* 1875, s. 200.

I södra delen af Segerstads socken mellan Säby by och Segerstads kyrka fins Ölands största graffält. Grafvarna äro anlagda på den s. k. östra landborgen, en låg grusås, som löper parallelt med öns östra kust på något afstånd från den. Landsvägen, som öfverallt följer landborgen, går vid graffältet fram på åsens östra kant; grafvarna ligga således vester om landsvägen. Graffältet, som är utförligt beskrifvet af Ahlqvist i *Ölands Historia* II, 2, s. 92 ff., har en utsträckning af nära en kilometer.³ Man ser här blandade om hvarandra alla de skiftande grafformer, som voro brukliga på Öland under vikingatiden: runda jordhögar och rösen, grafvar, utmärkta genom fyrkantiga och triangulära stensättningar, m. fl. former. Ahlqvist undersökte några grafvar och fann, att både likbränning och jordande af obrända lik egt rum här. Bland grafvarna finnas talrika bautastenar

¹ Se Noreen, *Altschwedische Grammatik* § 80, II, 2, s. 77, der ett *upræste* och ett *upræster* äro antecknade. Söderwall har i sin ordbok II, s. 253 intet enda exempel på præter. *ræste*, *ræster*, endast *reste* eller *reeste*.

² Se ofvan sid. 5, not. 1.

³ Ahlqvists uppgift om graffältets utsträckning är icke fullt korrekt. Han säger, att »minnesvårdarna hafva en sträckning af $\frac{1}{6}$ mil (1.7 kilometer)», men han har då till det stora graffältet, som börjar vid norra ändan af Säby by, räknat några grafvar, som ligga skilda från detsamma öfver en half kilometer längre i norr. Dessa grafvar ligga öster om landsvägen, i det denne strax norr om det stora graffältet böjer sig öfver till landborgens västra kant.